

Servicenämnden i Malmö, 2020-05-26

Ärende 11. Medborgarförslag om avveckla vegonormen för offentlig mat. SN-2019-1581.

Förvaltningens förslag till yttrande berör inte alls den viktiga aspekten om valfrihet.

Likaväl som att det dagligen serveras vegetariska alternativ bör det dagligen finnas ett kött- eller fiskalternativ. Allt annat begränsar valfriheten och försöker styra i en riktning som man felaktigt benämner som ett klimatvänligt alternativ. Detta trots att kött ersätts med vegetariska alternativ som fraktats över hela eller halva jordklotet.

Vegetariskt är dessutom varken bättre för hälsan, välbefinnandet, miljön, klimatet eller krisberedskap. Tvärtom är animalisk mat packad med högt biotillgänglig näring och fri från antinutrientier och tarmirritatorer. Man måste vara minst lika noggrann och kunnig i sina val av vegetariskt som av animaliskt. Det är många som väljer bort vegetariskt av hälsoskäl, t ex för maghälsan eller för naturlig näring hellre än kosttillskott från en kemifabrik. Eller för den som är rädd om hälsan och vikten och inte vill äta så mycket kolhydrater som vegetariskt ger. Många prioriterar lokalproducerad mat för miljön, och då är lokalproducerade animalier ett klokt val. Med tanke på transport- och förpackningseffektivitet är närings- och energitäta animalier bra. Ännu bättre är det om animalierna dessutom kommer från sk regenerativt lantbruk, det ger nämligen friska jordar som är bra på att lagra in näring, kol och vatten vilket ger hälsosam mat och är bra för miljön. Och det ger öppna, artrika och vackra landskap.

De framförda argumenten bygger på att man hänvisar till institutioner som man litar på. Problemet är dock att dessa institutioners rekommendationer bygger på vetenskap som alltmer visar sig vara dåligt underbyggd mycket väl kan vara rakt av felaktig både för hälsa och för miljö. Frågan är så klart alltför omfattande för att grundligt gå igenom de olika argumenten. Men här kommer ett antal punkter som det är bra att vara medveten om:

- Livsmedelsverket är inte för vegansk kost och endast emot rött kött animaliskt fett. Det bygger på en hypotes om att animaliskt mättat fett kan kopplas till hjärt- och kärlsjukdomar och en hypotes om att rött kött skulle kunna kopplas till vissa cancerformer.

- Vi säger hypoteser eftersom underlaget för detta egentligen endast bygger på epidemiologiska studier som principiellt aldrig kan fastställa orsaker utan endast kan visa på möjliga samband.

En stor anledning till man varit emot animalisk kost är hypotesen om att kolesterol skulle ligga bakom hjärt- och kärlsjukdomar vilket inte stämmer tvärtom är kolesterol nyttigt. Det finns även studier som visar på samband mellan kost rik på kolhydrater och ökar dödligheten rent allmänt och mer specifikt för hjärt- och kärlsjukdomar.

Angående rött kött och cancer så visar flera studier att de samband man sett är så små att de helt enkelt är obefintliga, dvs det finns inget samband.

Det finns även flera studier som visar samband mellan vegetarisk och vegansk kost med psykisk ohälsa vilket skulle kunna förklaras av brist på vissa näringsämnen som saknas i vegetabilisk kost. Vegetarisk kost har också visat sig ge en betydligt sämre tandhälsa. Kroppen har betydligt lättare att ta upp näring från animalisk föda än från vegetabilisk föda och animaliskt protein har en betydligt mer heltäckande aminosyreprofil än vegetabiliskt protein.

Allt detta är helt rimligt utifrån ett evolutionärt perspektiv eftersom människans utveckling grundlades av att äta kött och historiskt är det tydligt att människor från högre klasser ätit mer kött och var större och mer välbyggda än lägre klasser

Utifrån ett miljöperspektiv är följande värt att vara medveten om:

Även livsmedelsverket anser att köttproduktion kan vara bra för växt- och djurliv.

Boskap föds bäst upp på gräs, vilket kan växa på näringsfattig mark där spannmål och grönsaker inte kan växa vilket innebär att köttproduktion gör att vi kan nära fler människor. Utifrån näringsinnehåll innebär köttproduktion mindre vattenåtgång än odling av växter.

Matsvinnet är betydligt större för vegetabilisk mat än för animalisk mat.

Det finns en felaktig uppfattning om att växthusgasen metan till stor utsträckning kommer från boskap. Boskap ingår i kolcykeln så den metan som kommer från boskap ingår i ett kretslopp så att mer metan inte tillförs atmosfären.

Merparten metan kommer från industrin och från sumpmarker; här kan vi nämna förutom oljeindustrin, tillverkning av konstgödsel samt att risfält ingår i sumpmarker.

Rätt typ av boskapsskötsel kan t o m binda koldioxid i jorden.

Mycket av de växter som byter ut köttet transporteras mycket långt och ur ett miljöperspektiv är det bättre med lokalt producerad mat.

Vi föreslår att vårt yttrande antas som nämndens yttrande och vidarebefordras till dem som nu arbetar på att förändra den rådande skolmatpolicy som under innevarande år skall ersättas med en ny.

Malmö 2020-05-26

Staffan Appelros,

Tonni Andersson, med instämmande av:

Stefan Greschner

Rolf Hansson.